

Βασίλης Τσιρακής Στη ζωή του κανείς δεν μένει αλώβητος

Πηγή: ΠΡΙΝ Σελ.: 1,11 Ημερομηνία έκδοσης: 13-10-2019
Επιφάνεια: 985.55 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 620
Θέματα: ΒΙΒΛΙΑ, ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

Συνέντευξη

Βασίλης Τσιράκης

Αξιοπρεπής παραμένει
όποιος αγωνίζεται

> σελ. 11

Συνέντευξη
στη
ΛΙΤΣΑ
ΦΥΡΔΑ

► Προέρχεστε από τον χώρο των θετικών επιστημών. Τι ήταν εκείνο που σας ώθησε στην ενασχόληση με τη λογοτεχνία και πώς αλληλεπιδρούν οι δύο ιδιότητές σας;

Έχω τη γνώμη πως η ενασχόληση με τη λογοτεχνία δεν σχετίζεται με το αν ο συγγραφέας προέρχεται από το χώρο των θετικών ή θεωρητικών επιστημών, ίσως αυτό να ισχύει για την κριτική που απαιτεί περισσότερο αναλυτική σκέψη. Η συγγραφή, ωστόσο, ενός ιστορικού μυθιστορήματος προϋποθέτει –εκτός των άλλων– συνδυαστική σκέψη, η οποία εξασκείται κυρίως στις θετικές επιστήμες.

► Το βιβλίο σας *Οι αλώβητοι* που κυκλοφόρησε πρόσφατα, αποτελεί το τρίτο μέρος μιας τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων που εκτυλίσσονται σε τρεις διαφορετικές περιόδους της σύγχρονης ιστορίας. Γιατί επιλέξατε το ιστορικό μυθιστόρημα;

Μάλλον αυτό με επέλεξε, λόγω του ενδιαφέροντός μου για την ιστορία, θεωρώντας πως αυτή δεν είναι ένα σκονισμένο παλιό έπιπλο, αλλά κάτι που αλλάζει δυναμικά στον χρόνο και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις ζωές μας σήμερα.

► Πού οφείλεται η επιλογή της Θεσσαλονίκης ως επίκεντρο και των τριών βιβλίων;

Ερχόμενος στη Θεσσαλονίκη ως πρωτοετής φοιτητής, ανακάλυψα ότι τόσα χρόνια κάποιος κουκούλωναν επιμελώς το πολιτισμικό παρελθόν της αλλά και τους πολύπαθους αγώνες των ανθρώπων του μόχθου.

► Πίσω από τα μυθιστορήματά σας κρύβεται μια τεράστια ερευνητική δουλειά, όπως φαίνεται και από το επίμετρο των «αλώβητων». Πότε καταλαβαίνετε ότι πρέπει να σταματήσετε την έρευνα και να ξεκινήσετε το γράψιμο της ιστορίας που θέλετε να αφηγηθείτε;

Η έρευνα δεν σταματά ποτέ, συνεχίζεται ως το τέλος του γραψίματος, το οποίο ξεκινά, όταν πειστώ ότι αυτό που θα γράψω δεν μπορεί να «ειπωθεί» αλλιώς, παρά μόνο μέσα από τη μετάπλησή του στη γλώσσα της λογοτεχνίας.

Βασίλης Τσιράκης

συγγραφέας

Στη ζωή του κανείς δεν μένει αλώβητος

Με το νέο συναρπαστικό συγγραφικό του πόνημα *Οι αλώβητοι* (εκδ. Τόπος), ο Βασίλης Τσιράκης κλείνει τον κύκλο της τριλογίας των ιστορικών μυθιστορημάτων του, μαζί με το *Σελανίκ* και *Τα χρόνια ανάμεσα*, που έχουν ως φόντο τη Θεσσαλονίκη. Με αυτήν την αφορμή, τον ρωτήσαμε και απάντησε στις ερωτήσεις του Πριν για τη συγγραφική δουλειά, το ιστορικό μυθιστόρημα, τους χαρακτήρες του, την ιδεολογία, τις αξίες...

► Στους «αλώβητους» καταπιάνεστε με μια από τις σημαντικότερες πολιτικά περιόδους της νεότερης ιστορίας, από τις αρχές του εμφυλίου έως την εξέγερση του Πολυτεχνείου. Τι ήταν αυτό που υπαγόρευσε την επιλογή σας αυτή τη φορά να δώσετε έμφαση στους χαρακτήρες;

Αν το *Σελανίκ* διαπραγματεύεται σε πρώτο πλάνο τον χώρο και τα *Χρόνια ανάμεσα* τον χρόνο, νομίζω ότι στο τρίτο μυθιστόρημα είναι απόλυτα νόμιμο και αναμενόμενο να επιχειρείται μια απόπειρα περαιτέρω καταβύθισης στον εσωτερικό κόσμο των ηρώων.

Απαιτείται ενίσχυση και εμβάθυνση της συλλογικότητας, για τη δημιουργία μιας νέας κοινωνίας, όπου «η εργασία θα είναι ελεύθερη και όλα θα είναι τέχνη»

“

► Σε ποιο βαθμό οι ήρωές σας χειραφετούνται απέναντι στον δημιουργό τους;

Οι χαρακτήρες ενός μυθιστορήματος πρέπει να υπερβαίνουν τον δημιουργό τους, ή αλλιώς να είναι πιο «σημαντικοί» από αυτόν. Διαφορετικά, γίνονται υποχείρια και μαριονέτες των απόψεων του συγγραφέα. Οπότε θα ήταν προτιμότερο για αυτόν να γράφει ένα πολιτικό δοκίμιο και όχι λογοτεχνία.

► Ποιοί είναι οι αλώβητοι; Πώς μπορεί κανείς να μείνει «αλώβητος» σε «φονιάδες καιρούς»;

Νομίζω ότι κανείς στη ζωή του δεν μένει αλώβητος, ακόμη και σε μη φονιάδες καιρούς, ιδιαίτερα όταν έρχεται αντιμέτωπος με τις σκοτεινές περιοχές του εσωτερικού του κόσμου. Αν όμως δεν μπορούμε να παραμείνουμε αλώβητοι, μπορούμε τουλάχιστον να παραμείνουμε αξιοπρεπείς. Και στις σημερινές συνθήκες του ανταγωνισμού και του κοινωνικού κανιβαλισμού, αξιοπρεπής μπορεί να παραμείνει αυτός που αγωνίζεται να κάνει τον κόσμο καλύτερο.

► Σε μια εποχή που επιχειρείται να επικρατήσει η άποψη πως οι ιδεολογίες πέθαναν, είναι *Οι αλώβητοι* ένα μυθιστόρημα για την ιδεολογία;

Η απάντηση είναι ναι. Όσο και αν κάποιος διαφημίζουν την ουδετερότητα της τέχνης, διαψεύδονται από τα ίδια τους τα έργα αλλά και τις «ημέρες» τους, για να θυμίσω κάποια κείμενα υπογραφών υποστήριξης των μνημονίων. Κάθε έργο τέχνης, ως αντανάκλαση των κοινωνικών διεργασιών, εμπεριέχει –έστω στον πυρήνα του– μια πολιτική θέση και αυτό δεν εξαρτάται από την πρόθεση του δημιουργού του. Όσο για το τέλος των ιδεολογιών, αυτοί που μιλούν γι' αυτό, εννοούν μάλλον το τέλος του μαρξισμού. Αλλά δυστυχώς γι' αυτούς ο σύγχρονος ολοκληρωτικός καπιταλισμός τους διαψεύδει διαρκώς.

► Ποια είναι τα συναισθήματα σας απέναντι στους ήρωες που

εκπροσωπούν ιδεολογικά κάτι εντελώς αντίθετο από εσάς (π.χ. ο Μήτρος);

Τρέφω γι' αυτούς την ίδια αγάπη και συμπάθεια όπως για τους ήρωες με τους οποίους ταυτίζομαι ιδεολογικά. Γι' αυτό ακριβώς δεν επιχειρώ με το μυθιστόρημα να τους καταδικάσω –αυτό γίνεται στο πεδίο της πολιτικής– αλλά κυρίως να τους καταλάβω, να ψηλαφήσω τις ανοιχτές πληγές τους και να αποκαλύψω απόκρυφες πτυχές της ύπαρξής τους. Σε μια αντιπαράθεση μεταξύ ενός θετικού και ενός αρνητικού ήρωα δεν μπορεί να «κερδίζει» πάντα ο καλός. Αν συνέβαινε αυτό, ο κόσμος μας θα ήταν διαφορετικός. Ο συγγραφέας δεν μπορεί να κρύβεται μέσα σε κάποιους ήρωες, αλλά αντίθετα πρέπει να αποκαλύπτεται μέσα από όλους τους ήρωες του. Το «είναι» του συγγραφέα, είτε το θέλει ο ίδιος είτε όχι, φαίνεται μέσα από την οπτική γωνία που αντιμετωπίζει το υλικό του.

► Ποια αξία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτη σήμερα;

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον για να αναπτυχθεί, να ολοκληρωθεί ως προσωπικότητα και να κάνει έστω και λίγο καλύτερο τον κόσμο από τον οποίο περνά στιγμιαία στον χρόνο, οφείλει να λειτουργεί συλλογικά. Ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή του απόλυτου ατομισμού, δεν αρκεί η *solidarité* της γαλλικής επανάστασης. Απαιτείται ενίσχυση και εμβάθυνση της συλλογικότητας, της συνειδητής και απελευθερωτικής υποταγής του ατόμου στο σύνολο, για την δημιουργία μιας νέας κοινωνίας, όπου «η εργασία θα είναι ελεύθερη και όλα θα είναι τέχνη».

► Θα θέλατε να μας αποκαλύψετε, αν έχετε ξεκινήσει τη συγγραφή του επόμενου βιβλίου σας, κι αν ναι, να μας δώσετε μερικά στοιχεία του;

Μετά από δέκα και πάνω χρόνια ενασχόλησης με την ιστορία, υπάρχει ανάγκη για κάτι πιο σύγχρονο και επίκαιρο. Στις μέρες μας τα θέματα του κατακεραματισμού της κοινωνίας αλλά και της ανθρώπινης ύπαρξης, ιδωμένα μέσα από την πρωτοφανή υποβάθμιση της εργασίας αλλά και από την όξυνση του προσφυγικού ζητήματος, είναι επίδικα στα οποία η λογοτεχνία και γενικότερα η τέχνη δεν μπορεί και δεν πρέπει να γυρίσει την πλάτη.